

Laureaci

EUROPEAN

‘læŋgwidz

LABEL

2015

Laureaci
EUROPEAN
'længwidz
LABEL

2015

EUROPEAN LANGUAGE LABEL

— *krótko*

o konkursie

Wprowadzenie

Kreatywność i innowacja to słowa odmiennie obecnie przez wszystkie przypadki prawie w każdej dziedzinie naszego życia. Kreatywny ma być twórca reklamy, menadżer w globalnej korporacji, oczywiście kreatywne są dzieci, mówi się także o kreatywnych rodzicach, ale chyba najczęściej spodziewamy się, nie!... wymagamy, by kreatywny był nauczyciel. Ma on nie tylko pozwolić rozwijać się kreatywności dziecięcej, ale dodawać jej skrzydeł, kierować w nowe nieznane przestrzenie. Czy to możliwe? Każda edycja konkursu European Language Label udziela twierdzącej odpowiedzi na to pytanie. Tak było też w tym roku. Znow byliśmy zaskoczeni pomysłowością nauczycieli, którzy odkrywali przed swoimi uczniami, małymi i dużymi, nowe formy komunikacji językowej. Tak, kreatywność w nauczaniu języków obcych jest możliwa, gdyż jej źródłem jest sam język, wiecznie żywy,

zmienny i trwały zarazem, niepoddający się żadnym ograniczeniom, będący emanacją twórczego ludzkiego ducha, który wszędzie „odkrywa się” na nowo w coraz to innych postaciach, jak już dwieście lat temu pisał z zachwytem Johann Gottfried Herder.

Celem niniejszego opracowania, przygotowanego przez redakcję *Języków Obcych w Szkole* jest przedstawienie tego, co w tegorocznej, cztertnastej już edycji konkursu European Language Label było najbardziej twórcze i najlepiej służyło rozbudzeniu wyobraźni i wiedzy językowej uczestników.

Jak co roku nagrodą w konkursie jest prestiżowy, europejski certyfikat jakości w edukacji językowej, przyznawany we wszystkich krajach UE jako wyróżnienie za oryginalne i twórcze projekty oraz inicjatywy z zakresu edukacji językowej. Konkurs organizowany jest przez Komisję Europejską od 1998 r. W Polsce, od 2001 r., prowadzony jest przez Fundację Rozwoju Systemu

WSTĘP

Edukacji na zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Tegoroczny konkurs przeznaczony był dla projektów instytucjonalnych – opracowanych i przeprowadzonych w instytucjach edukacyjnych pod opieką koordynatora.

Tematyka zgłaszanych projektów musiała być zgodna z jednym z priorytetów europejskich lub krajowych. Komisja Europejska na lata 2014-2015 ustaliła priorytety dotyczące wykorzystania języków obcych na rzecz spójności społecznej lub łączenia zajęć językowych ze sportowymi. Natomiast priorytety polskie w tym samym okresie to: wpisująca się w promowanie idei spójności społecznej, integracja i reintegracja językowa osób powracających z zagranicy oraz imigrantów uczących się języka polskiego i języków obcych, a także związany z nim drugi priorytet – promowanie nauki języka polskiego jako obcego. Priorytety krajowe mają na celu uświadomienie zmian społecznych i językowych zachodzących we współczesnym świecie oraz faktu, że żadne społeczeństwo nie pozostaje na nie obojętne. Polska – kraj w ogromniej większości jednojęzyczny – obecnie gości coraz więcej imigrantów oraz obcokrajowców, którzy chcieliby tu żyć i pracować. Należy zadbać o ich integrację oraz zapewnić im równe prawa i obowiązki poprzez dostęp do nauki języka kraju pobytu. Znajomość języka polskiego jest w tym względzie sprawą pierwszej wagi. Język polski jako obcy staje się coraz bardziej istotnym zjawiskiem edukacyjnym i kulturowym. Ma on także wielki wpływ na promocję naszego kraju na arenie międzynarodowej, co podkreślało wielu laureatów konkursu ELL 2015.

Do udziału w konkursie uprawnione są wszystkie typy publicznych i niepublicznych przedszkoli, szkół, uczelni wyższych, instytucji oświatowych zajmujących się kształceniem językowym i realizujących projekty edukacyjne o charakterze językowym. Wnioski złożone w polskiej edycji konkursu European Language Label oceniane są przez ekspertów językowych związanych z placówkami mającymi ogromne zasługi w nauczaniu języków obcych. W skład jury XIV edycji

konkursu, obradującego pod kierunkiem niezwykle zasłużonej dla polskiej edukacji językowej, prof. zw. dr hab. Hanna Komorowskiej, wchodziły następujące osoby:

- Maria Bołtrusko z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- dr Grażyna Czetwertyńska z Uniwersytetu Warszawskiego;
- Monika Knapkiewicz z British Council;
- Justyna Maziarska-Lesisz z Ośrodka Rozwoju Edukacji;
- Małgorzata Skórka z Ministerstwa Edukacji Narodowej;
- Danuta Szczęśna z Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego;
- Jolanta Urbanik z Uniwersytetu Warszawskiego.

W tegorocznej edycji konkursu wpłynęły 82 wnioski w następujących kategoriach: nauczanie języków obcych w przedszkolu, szkole podstawowej, gimnazjach, liceach, na uczelniach wyższych oraz w kształceniu zawodowym. Były także projekty, które łączyły różne kategorie, jak projekt zgłoszony przez Uczelnię Łazarskiego, w ramach którego pracownicy akademicki i studenci uczyli języków obcych dzieci w wieku od 5 do 15 lat w czasie wakacyjnych zajęć czy organizowany przez Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Niemieckiego konkurs piosenki niemieckojęzycznej dla dzieci i młodzieży DACHL-L.

Projekty dotyczyły nauczania różnych języków obcych: oczywiście najbardziej popularnego wśród projektów konkursowych języka angielskiego, ale także niemieckiego, francuskiego, hiszpańskiego, polskiego jako obcego, a nawet języka migowego. Wiele projektów miało charakter wielojęzyczny i łączyło naukę różnych języków – zarówno tych najczęściej nauczanych w polskich szkołach, jak i bardziej egzotycznych.

Priorytety tematyczne, które przyświecały tegorocznej edycji konkursu ELL, determinowały tematykę projektów. Wiele z nich dotyczyło nauki

języka polskiego jako obcego lub doskonalenia znajomości języka polskiego wśród dzieci o polskich korzeniach, uczących się w szkołach za granicą. Materiały dydaktyczne, programy i metody nauczania, wypracowane w czasie tych projektów będą mogły być wykorzystywane w innych instytucjach i stowarzyszeniach zajmujących się edukacją migrantów i osób powracających z zagranicy.

Nauka języka specjalistycznego dla celów zawodowych jest również bardzo popularnym w ostatnich latach tematem inicjatyw zgłaszanych do nagrody European Language Label. Projekty realizowane na uczelniach wyższych przez wykładowców przedmiotów zawodowych i lektorów języków obcych, jak miało to miejsce w przypadku Politechniki Poznańskiej, wyposażają studentów w umiejętności językowe pozwalające im w przyszłości sprawnie posługiwać się językiem technicznym w międzynarodowym środowisku pracy czy prezentować wyniki badań empirycznych.

Obniżenie wieku rozpoczynania nauki pierwszego języka obcego do lat 5, zaowocowało dużym zainteresowaniem nauczycieli pracujących w przedszkolach inicjatywami pozwalającymi zdobyć umiejętności prowadzenia zajęć językowych dla małych dzieci.

W roku 2015 jury konkursowe przyznało 11 nagród European Language Label, które zostały uroczysto wręczone laureatom w czasie dorocznej gali otwierającej obchody Europejskiego Dnia Języków.

Jury konkursowe zdecydowało się przyznać także nagrodę honorową za projekt *Egzaminy certyfikacyjne z języka polskiego jako obcego na poziomach B1, B2 i C2* realizowany przez Państwową

Komisję Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego i Zespół Autorów Zadań i Egzaminatorów. Jest to wyjątkowa inicjatywa, realizowana od 15 lat przez najwybitniejszych specjalistów nauczania języka polskiego w naszym kraju. Przyznając nagrodę honorową jury konkursowe z jednej strony starało się docenić ogromny wysiłek intelektualny i zaangażowanie twórców projektu w opracowanie i przeprowadzanie egzaminów certyfikowanych dla języka polskiego jako obcego, a jednocześnie wpływ tych egzaminów na wzrost znaczenia języka i kultury polskiej na świecie. To, co stanowi o wadze projektu to jakość opracowanych standardów egzaminacyjnych i samych egzaminów. Jakość ta jest porównywalna z jakością egzaminów dla innych języków, których tradycje prac certyfikacyjnych są jednak o wiele dłuższe, jak choćby w przypadku języka angielskiego, dla którego pierwsze egzaminy certyfikacyjne były przeprowadzane ponad sto lat temu.

Zapraszamy do szczegółowego zapoznania się z opisami nagrodzonych projektów na stronie internetowej konkursu: www.ell.org.pl. W czasie lektury prezentowanych materiałów nie należy jednak ograniczać się jedynie do tego, co ujęte w słowa – do informacji gdzie, kiedy i jak dany projekt został zrealizowany. Raczej należy szukać tego, co jest zapisane gdzieś między liniami, rzeczywistych reakcji i odczuć uczestników projektów – entuzjazmu malującego się na ich twarzach i rozbudzonej chęci poznawania języków obcych, kultury polskiej i obcej, a także tej najbardziej lokalnej związanej z rodzinną miejscowością.

dr Agnieszka Dryjańska
Anna Grabowska

EDYCJA

2015

—— *zwycięskie
projekty*

Certyfikat z języka polskiego

Przedmiotem projektu nagrodzonego certyfikatem honorowym European Language Label 2015 jest system certyfikacji biegłości językowej w zakresie języka polskiego jako obcego. System ten, po czteroletnich przygotowaniach, został wprowadzony w życie w 2004 r. na mocy nowelizacji *Ustawy o języku polskim z dn. 11 kwietnia 2003 r.* Autorem projektu jest Państwowa Komisja Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego i Zespół Autorów Zadań i Egzaminatorów pod kierownictwem prof. dra hab. Władysława Miodunki.

TYTUŁ PROJEKTU

Egzaminy certyfikacyjne z języka polskiego jako obcego na poziomach B1, B2 i C2

INSTYTUCJA

Państwowa Komisja Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego

KOORDYNATOR

dr Grażyna Przechodzka

JĘZYK PROJEKTU

polski jako obcy

POZIOM EDUKACJI

szkoły ponadgimnazjalne, szkoła wyższa, edukacja dorosłych

Projekt ten stanowi innowację o charakterze strategicznym, ze względu na przystosowanie standardów europejskich do nauczania języka polskiego jako obcego (JPJO). Standardy znalazły zastosowanie w certyfikacji znajomości JPJO już w latach 2003-2004 (w 2003 r. wydano akty prawne odwołujące się do standardów, w roku 2004 zaś uwzględniono je w praktyce testowania znajomości polszczyzny).

Projekt powstał z uwagi na brak dla JPJO jednego, wystandaryzowanego systemu testowania, porównywalnego z europejskimi testami biegłości językowej. Pionierskie prace nad projektem podjęto (pod kierownictwem prof. Władysława Miodunki) w połowie lat 90. XX w. w Instytucie Polonijnym Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie przygotowano propozycje opisu kompetencji językowych dla potrzeb certyfikacji znajomości języka polskiego jako obcego na poziomie B1, B2 i C2, opracowano i przeprowadzono próbne testy biegłości językowej z zakresu sprawności testowanych na europejskich egzaminach certyfikacyjnych. Ważną rolę w tym procesie odegrała publikacja W. Martyniuka pt. *Nauczanie języka polskiego jako obcego/drugiego. Propozycja systemu certyfikacyjnego*, która ukazała się w tomie *Język polski jako obcy. Programy nauczania na tle współczesnej polszczyzny* pod red. W. Miodunki.

Doświadczenia te stały się podstawą przygotowania koncepcji polskiego systemu certyfikacji przez powołaną w 1999 r. przez Ministra Edukacji Narodowej, Komisję ds. Certyfikacji Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, przekształconą w 2003 r. w Państwową Komisję Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego (PKPZJPJO). Wśród celów projektu było:

- 1) Opracowanie egzaminów certyfikacyjnych języka polskiego jako obcego, zgodnych z propozycjami opisu poziomów biegłości językowej Rady Europy uwzględniające:
 - a) testowanie próbne zadań egzaminacyjnych;
 - b) zorganizowanie banku zadań egzaminacyjnych.
- 2) Zaproponowanie poziomów biegłości językowej, które będą poświadczane dokumentem państwowym.

- 3) Opracowanie opisu kompetencji językowej i wymagań egzaminacyjnych dla tych poziomów.
- 4) Przygotowanie dla MEN propozycji stosownych dokumentów, które dadzą podstawę do funkcjonowania polskiego systemu certyfikacji.
- 5) Powołanie zespołu autorów zadań i egzaminatorów, którego członkowie mieli rekrutować się z ośrodków kształcących cudzoziemców oraz ich systematyczne szkolenie.
- 6) Przyjęcie PKPZJPJO do Association for Language Testers in Europe (ALTE).

Dzięki projektowi powstał spójny obudowany stosownymi aktami prawnymi polski system certyfikacji. Państwowe egzaminy certyfikacyjne z języka polskiego jako obcego to – w myśl ustawy i rozporządzeń – egzaminy państwowe, zdawane w kraju i poza jego granicami przed zewnętrznymi komisjami egzaminacyjnymi. Egzaminy te mają za zadanie określenie poziomu kompetencji w języku polskim i poświadczenie ich certyfikatem znajomości JPJO, wystawianym dla trzech poziomów europejskich: B1, B2 i C2. Znaczenie certyfikatu polega na tym, że jest on wydawany na podstawie jednolitych kryteriów dla uczących się naszego języka w różnych krajach świata, bez uwzględniania specyfiki systemu nauczania w poszczególnych krajach: niezależnie od instytucji prowadzących nauczanie, programów nauczania, stosowanych materiałów i metod. Samą znajomość języka polskiego określa się jako proces złożony z opanowywania czterech sprawności: rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, pisanie rozumianego jako poprawne redagowanie tekstów po polsku oraz prowadzenia monologu i dialogu.

Projekt odpowiada na potrzeby osób, które pragną otrzymać, do celów edukacyjnych i zawodowych, urzędowe poświadczenie znajomości języka polskiego na wybranym poziomie oraz chcą studiować, pracować lub osiedlić się w Polsce.

Wdrożenie systemu certyfikacji języka polskiego jako obcego wiązało się nie tylko z opracowaniem standardów wymagań egzaminacyjnych czy konstruowaniem testów służących do kolejnych egzaminów certyfikacyjnych, ale także przeprowadzeniem kilkuset egzaminów w Polsce i za granicą, oceną

prac testowych osób przystępujących do egzaminów, szkolenie egzaminatorów i autorów zadań oraz opracowaniem materiałów dydaktycznych dla osób przygotowujących się do egzaminów, udostępnionych nieodpłatnie na stronie www.certyfikatpolski.pl.

Egzaminatorami w tym systemie są egzaminatorzy zewnętrzni, zrzeszeni w ogólnopolskiej grupie, zwanej Zespołem Autorów Zadań i Egzaminatorów, podlegającej PKPZJPJO. Ich praca podlega stałej kontroli i ocenie audytorów wewnętrznych, zaś wystawiane przez egzaminatorów oceny są zatwierdzane przez PKPZJPJO. Egzaminatorzy, reprezentujący znaczące ośrodki akademickie w Polsce, w których prowadzone jest nauczanie JPJO, są szkoleni w czasie organizowanych dwa razy w roku warsztatów.

Do egzaminów z języka polskiego jako obcego na całym świecie przystępuje młodzież powyżej 16. roku życia, zgłaszana przez szkoły (lub indywidualnie), dorośli cudzoziemcy starający się o uzyskanie polskiego obywatelstwa oraz osoby zainteresowane językiem i kulturą polską ze względów rodzinnych, zawodowych i edukacyjnych. System jest otwarty na potrzeby środowisk zainteresowanych uzyskaniem certyfikatu, egzaminy są przeprowadzane wszędzie tam, gdzie zgłasza się grupa chętnych licząca powyżej 30 osób.

Od roku 2004 egzaminy systematycznie przeprowadzano w Polsce, w wielu krajach europejskich i pozaeuropejskich (USA, Chiny, Japonia, Korea Południowa). Do egzaminów przystąpiło w latach 2004-2014 podczas egzaminów organizowanych w Polsce i za granicą 8057 osób (w Polsce – 5348 osób, poza jej granicami – 2711 osób), z których 4703 zdało egzamin na poziomie B1, 2414 na poziomie B2 i 940 na poziomie C2. Zdający sami wybierali poziom egzaminu.

Egzaminy certyfikatowe JPJO, jak wszystkie egzaminy doniosłe, wywierają efekt zwrotny (ang. *washback effect*) na całe środowisko nauczania. Z kilkuletniej perspektywy można ocenić zmiany zachodzące w tym środowisku jako przełomowe dla nauczania JPJO. Decyduje o nich upowszechnienie znajomości standardów europejskich w wersji ESOKJ w odniesieniu do języka polskiego oraz modyfikację całego procesu nauczania i uczenia się języka polskiego jako

obcego. Wprowadzenie systemu certyfikacji ujawniło także konieczność dostosowania funkcjonującego wcześniej modelu nauczania JPJO do nowych wymagań, spowodowało wdrożenie nowych metod i technik oraz programów nauczania, a w szczególności:

- wymusiło nauczanie i testowanie działań/sprawności językowych;
- wymusiło przygotowanie nowych typów zadań do nauczania i testowania sprawności;
- wymusiło dominację podejścia komunikacyjnego w nauczaniu języka polskiego jako obcego;
- uświadomiło konieczność opracowania nowych programów nauczania, których punktem odniesienia stały się *Standardy wymagań egzaminacyjnych dla poziomu B1, B2 i C2*;
- zachęciło do opracowania nowych (w oparciu o *Standardy*) podręczników, zbiorów ćwiczeń sprawnościowych dla poziomów B1, B2 i C2 oraz innych materiałów dydaktycznych;
- podniosło jakość nauczania JPJO w kraju i za granicą;
- przyczyniło się do promocji i popularyzacji języka i kultury polskiej poza granicami kraju.

Wprowadzenie ustandaryzowanego i ujednoliconego (na podstawie zaleceń Rady Europy) systemu egzaminów certyfikatowych z JPJO wpłynęło na znaczny wzrost zainteresowania językiem i kulturą polską w kraju i za granicą, o czym świadczy wciąż rosnąca liczba zdających egzamin. Cudzoziemcy pragnący uczyć się i pracować w Polsce przystępowali do egzaminów w celu potwierdzenia przez niezależną instytucję dokumentem rangi państwowej ich znajomości języka polskiego na wybranym poziomie (B1, B2 lub C2). System przyczynił się do podniesienia jakości nauczania JPJO w kraju i za granicą, zintegrował glottodydaktyczne środowisko polonistyczne (prace nad jego przygotowaniem, wspólne konferencje naukowe) i polonijne (warsztaty metodyczne dla nauczycieli i uczniów, studia podyplomowe w kraju i za granicą). Powstały także nowe materiały do nauki (podręczniki, zbiory ćwiczeń, programy nauczania, opracowania teoretyczne, poradniki metodyczne itd.) odwołujące się do *Standardów wymagań egzaminacyjnych*.

Dwujęzyczne dzieciaki

Pomysł projektu zrodził się w związku z inicjatywą wprowadzenia nieodpłatnej edukacji językowej w przedszkolu samorządowym. Jego realizacja miała miejsce w dwudziestoosobowej grupie integracyjnej, w której pięcioro dzieci posiada orzeczenie o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Wszystkie dzieci są objęte innowacyjnym programem nauczania dwujęzycznego, dostosowanym do ich indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych. Głównym założeniem programu jest umożliwienie dzieciom osiągnięcia kompetencji komunikacyjnej w języku angielskim na poziomie odpowiadającym ich rozwojowi intelektualnemu i emocjonalnemu.

TYTUŁ PROJEKTU

Bilingual kids innowacja pedagogiczna - realizacja programu nauczania dwujęzycznego w anglojęzycznej grupie przedszkolnej

INSTYTUCJA

Przedszkole Samorządowe nr 26 Integracyjne im. Joanny Strzałkowskiej-Kuczyńskiej w Białymstoku

KOORDYNATOR

Jolanta Stanisławska

JĘZYK PROJEKTU

angielski

POZIOM EDUKACJI

przedszkole

Półowa wszystkich sytuacji przedszkolnych w nagrodzonej instytucji (jak np. zajęcia edukacyjne i zabawy) realizowana jest z wykorzystaniem języka angielskiego. Treści kształcenia przekazywane w języku polskim i angielskim uzupełniają się i w logiczny sposób tworzą harmonijną całość. Działania językowe trwają przez cały okres pobytu danej grupy w przedszkolu (około 3-4 lat). Podstawą ich realizacji jest program autorski Małgorzaty Niczyporuk *Bilingual kids*, powstały na bazie programu edukacji przedszkolnej *Nasze przedszkole* autorstwa Małgorzaty Kwaśniewskiej i Wiesławy Żaba-Żabińskiej.

W grupie pracują cztery osoby: nauczyciel wychowania przedszkolnego, pedagog specjalny, woźna oddziałowa oraz nauczyciel posiadający wykształcenie pedagogiczne oraz filologiczne, który realizuje założenia projektu i wszystkie działania językowe. W ramach projektu podejmowane są działania, w których użycie języka jest jak najbardziej naturalne dla dzieci w wieku przedszkolnym. Przygotowywano przedstawienia teatralne i inscenizacje, obchodzono święta i rocznice ważne dla kultury polskiej i anglosaskiej. Ważnym etapem projektu było przygotowanie dzieci do konkursu piosenki angielskojęzycznej *Musical English*. Zwracano także uwagę na integrowanie aspektów językowych z innymi dziedzinami, czasami tak odległymi jak matematyka. Maluchy miały także możliwość zaprezentować swoje osiągnięcia w trakcie wizyt prezydenta Miasta Białegostoku oraz pani Anny Komorowskiej.

W nauce języka obcego bardzo cenny jest kontakt z rodowitymi użytkownikami języka. Do udziału w projekcie zaproszeni zostali dwaj native speakerzy – sześć- i siedmioletni. Dzięki temu dzieci miały okazję zetknąć się z językiem angielskim w wersji prawdziwie dziecięcej. Na powodzenie projektu wpływ miało także zaangażowanie w jego realizację rodziców.

Rezultaty projektu przejawiają się w otwartości dzieci na język obcy. Chętnie posługują się one językiem angielskim podczas codziennych aktywności zarówno w przedszkolu, jak i w domu. W zdecydowanej większości reagują na *classroom language*, wykonując różnorodne polecenia nauczyciela. Przebywając w środowisku dwujęzycznym stosują obcojęzyczne nazwy i wyrażenia nie tylko podczas zajęć dydaktycznych, ale także swobodnych zabaw.

Wdrażanie edukacji dwujęzycznej jest innowacyjnym przedsięwzięciem, mającym na celu poprawę jakości edukacji językowej, wykorzystującej naturalne predyspozycje psychofizyczne dzieci w wieku przedszkolnym do przyswajania języka obcego w praktyce. Organizacja pracy grupy przedszkolnej oraz obecność nauczyciela posiadającego zarówno wykształcenie pedagogiczne jak też filologiczne pozwalają na wdrażanie programu językowego opartego na „zanurzeniu” uczniów w języku. Ma to znaczący wpływ na maksymalne wykorzystanie potencjału rozwojowego dzieci w kontekście nauczania języka obcego.

Nauka języka po sąsiedzku

Studium Języków Obcych Uczelni Łazarskiego realizuje projekt społecznościowo-edukacyjny *Języki dla dzieci z sąsiedztwa* od 2000 r. w ramach swojej działalności na rzecz społeczności lokalnej mającej na celu integrację środowiska, wytworzenie przyjaznych więzi ze społecznością lokalną, aktywizację rodziców do wspólnych działań z Uczelnią oraz popularyzację idei wolontariatu wśród studentów.

TYTUŁ PROJEKTU

Języki dla dzieci z sąsiedztwa

INSTYTUCJA

Uczelnia Łazarskiego, Studium Języków Obcych

KOORDYNATOR

Agnieszka Sprzęczka

JĘZYK PROJEKTU

angielski, niemiecki

POZIOM EDUKACJI

szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła wyższa

Projekt corocznie adresowany jest do około 100 dzieci w wieku od 5 do 15 lat zamieszkałych w sąsiedztwie Uczelni Łazarskiego. Projekt umożliwia bezpłatną trzytygodniową naukę wybranych języków obcych – angielskiego, niemieckiego, chińskiego, francuskiego i rosyjskiego. Celem nauki jest nie tylko poznanie tych języków przez dzieci, ale przede wszystkim polubienie uczenia się języków obcych oraz pogłębienia ogólnej wiedzy na ich temat.

Języków obcych uczymy poprzez zabawę, z wykorzystaniem autorskich programów naszych lektorów oraz pomoce dydaktyczne i materiały edukacyjne dostosowane do możliwości i zainteresowań dzieci. Oferta skierowana jest głównie do dzieci, które nie mogą wyjechać na wakacje, zakłada promocję zdrowego, proekologicznego i aktywnego spędzania wolnego czasu. Organizowane są zabawy i gry językowe, zabawy plenerowe, zajęcia sprawnościowe, zajęcia z jogi i sztuk walki. Dzięki dużemu wsparciu studentów prowadzone są także warsztaty: komputerowe, ekologiczne, zdrowego żywienia, taneczne i plastyczne. Ponadto dzieci uczą jak udzielać pierwszej pomocy oraz poznają podstawy przedsiębiorczości np. jak nie dać się oszukać promocjom, jak zarobić swoje pierwsze pieniądze. Codzienne relacje z wydarzeń zamieszczane są na Facebooku.

Opieka nad dziećmi powierzona została najlepszym lektorom oraz wolontariuszom rekrutowanym spośród studentów. Na zakończenie cyklu warsztatów organizowany jest piknik rodzinny z prezentacją osiągnięć dzieci, wspólnymi zabawami

i konkursami, a także degustowaniem potraw, które przygotowują rodzice z dziećmi w domu.

Nauka w grupie najmłodszej (5-6 lat) odbywa się bez pomocy pisania i czytania. Dzieci poznają treści językowe i kulturowe śpiewając piosenki, powtarzając rymowanki, tworząc wyklejanki, historyjki obrazkowe oraz uczestnicząc w zabawach ruchowych, tańcach, zajęciach plastycznych, ekologicznych i sportowych oraz warsztatach z ratownictwa medycznego. Efektem stosowania różnych form i metod dydaktycznych jest przyswojenie przez dzieci słownictwa używanego na co dzień oraz osłuchanie się z melodią języka. Dzieci bez żadnych barier powtarzają w zabawach angielskie słowa i wyrażenia oraz zdania. Opanowują prawidłową wymowę i intonację, ćwiczą rozumienie ze słuchu w sposób spontaniczny.

W starszych grupach dzieci uczą się także poprzez zabawę. Czytają już jednak krótkie teksty np. na tematy kulturowe (Halloween, Thanksgiving, Christmas) i oglądają filmy, o których fabule później rozmawiały. Największy akcent stawiany jest jednak na kształcenie umiejętności komunikacyjnych w typowych sytuacjach życia codziennego: wskazywanie drogi, zapraszanie, proponowanie, wyrażanie własnej opinii.

Największym sukcesem projektu jest zadowolenie uczestników oraz ich pozytywne nastawienie do nauki języków. Poprzez realizację wielu prac plastycznych poświęconych tematyce językowej oraz przygotowaniu scenek tematycznych na zakończenie projektu uczestnicy pogłębili ogólną wiedzę o językach.

Śladami zabytków

Projekt powstał w ramach programu Centrum Edukacji Obywatelskiej *Ślady przeszłości – uczniowie adoptują zabytki*. Jest to program, w którym uczniowie z całej Polski, poszukują zapomnianych zabytków, ciekawych przedmiotów, fascynujących historii w obrębie własnej miejscowości i opiekują się odkrytymi obiektami, zbierają relacje i dbają, aby nie zaginęła pamięć o miejscach i ludziach.

TYTUŁ PROJEKTU

Ocalić od zapomnienia – śladami leśniowskich zabytków

INSTYTUCJA

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Leśniowie Wielkim

KOORDYNATOR

Milena Boguszewicz

JĘZYK PROJEKTU

polski, niemiecki, angielski

POZIOM EDUKACJI

szkoła podstawowa

Celem przystąpienia do udziału w programie było promowanie zabytków Leśniowa Wielkiego – miejscowości, położonej niedaleko od dzisiejszej granicy z Niemcami, a przed II wojną światową zamieszkaną głównie przez ludność niemiecką. Uczestnicy projektu mogli poznać losy miejscowości, w której mieszkają i zrozumieć przyczyny trudnych relacji polsko-niemieckich.

W projekcie wzięło udział 12 uczniów z klas IV-VI. Pracując metodą projektu uczniowie samodzielnie zdobywali informacje o przeszłości Leśniowa, doskonalili umiejętności językowe poprzez tłumaczenie dokumentacji obcojęzycznej oraz umiejętnie zarządzali swoim czasem w przygotowywaniu wydarzeń towarzyszących. Udział w programie rozbudził w dzieciach przynależność do społeczności lokalnej i terytorialnej.

Projekt odpowiada na potrzebę wykorzystania przez uczących się umiejętności językowych w praktyce. Uczniowie w celu uzyskania potrzebnych informacji kontaktowali się z byłymi, niemieckimi mieszkańcami Leśniowa Wielkiego. Odbłyło się także kilka spotkań, podczas których wymieniano informacje na temat zabytków oraz sposobów ich upamiętnienia. Zaproszeni na te spotkania goście z Niemiec przywozili stare fotografie i mapy, opowiadali o przeszłości tych

terenów i wspominali czas wojny. Spotkania odbywały się w języku polskim i niemieckim. Dzięki projektowi nastąpiła integracja mieszkańców Leśniowa Wielkiego, zarówno obecnych jak i tych urodzonych przed 1945 r.

Wyjątkowym wydarzeniem była uroczystość podpisania Aktu Adopcji Zabytków przez uczniów szkoły, która odbyła się w marcu 2014 r. Z tej okazji przygotowano zaproszenia, które uczniowie tłumaczyli na język niemiecki, a następnie wysyłali do gości.

Rezultatem projektu było wykonanie przez uczniów makiety wsi Leśniów Wielki oraz opracowanie wycieczki po leśniowskich zabytkach. Na mapie umieszczono tablice informacyjne i drogowskazy w języku polskim i niemieckim. Kolejnym etapem było przygotowanie tablic informacyjnych w trzech językach: polskim, niemieckim i angielskim, które zostały umieszczone przy najważniejszych zabytkach w Leśniowie Wielkim i które obecnie informują turystów o historii miejscowości. Rezultaty projektu zostały przyjęte przez środowisko lokalne z podziwem. Uczniowie nauczyli się też, że mogą zrobić wiele dla swojej miejscowości. Dzięki projektowi uczniowie cały czas podtrzymują nawiązane podczas pracy znajomości oraz planują stworzenie kolejnego projektu z udziałem niemieckich partnerów.

Melodyjny niemiecki

Celem projektu jest propagowanie języka niemieckiego poprzez śpiew oraz podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności językowych dzieci i młodzieży, zainteresowanie uczniów kulturą państw niemieckiego obszaru językowego oraz kształtowanie postawy otwartości, ciekawości i tolerancji wobec innych narodów i kultury. Konkurs wpisuje się w działalność statutową oddziału warszawskiego Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Niemieckiego, która polega na inicjowaniu działań na rzecz promocji nauczania i uczenia się języka niemieckiego.

TYTUŁ PROJEKTU

Konkurs Piosenki Niemieckojęzycznej DACHL-Lieder-Wettbewerb

INSTYTUCJA

Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Niemieckiego Oddział Warszawa

KOORDYNATOR

Renata Wilczyńska

JĘZYK PROJEKTU

niemiecki

POZIOM EDUKACJI

szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalne

Konkurs organizowany jest od 2011 r. w trzech kategoriach wiekowych: dla szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych. Uczestnikami konkursu są uczniowie wywodzący się z różnych środowisk społecznych, którzy prezentują piosenkę w języku niemieckim. Może ona być wykonana indywidualnie lub zespołowo, z własnym lub oryginalnym podkładem muzycznym. Udział w projekcie jest okazją do pozytywnej rywalizacji, kształtuje umiejętność współpracy w grupie oraz przygotowuje dzieci i młodzież do występów publicznych.

W trakcie przesłuchań dziesięcioosobowy zespół jurorów ocenia uczestników konkursu za walory głosowe, poprawność językową, interpretację utworu, muzykalność, aranżację, wizerunek sceniczny, dykcję oraz ogólny wyraz artystyczny. W pięciu edycjach konkursu wzięło udział prawie 1000 uczestników. Podsumowaniem całego projektu jest koncert galowy połączony z rozdaniem nagród i dyplomów. Uczestniczą w nim specjaliści goście, ambasadorzy i przedstawiciele placówek dyplomatycznych, urzędów państwowych, władz lokalnych, instytucji związanych z edukacją oraz uczestnicy konkursu.

Każda kolejna edycja konkursu ma inny motyw przewodni. W 2014 r. wykonawcy najlepiej zaśpiewanej piosenki o wolności mogli w nagrodę wykonać ją na otwarciu Centrum Solidarności w Gdańsku. W roku 2015 odbyła się piąta edycja projektu i swoim zasięgiem objęła już nie tylko Warszawę, ale całe województwo mazowieckie. Dodano także nową kategorię działań artystycznych – wizualizację piosenki.

Stwarza ona możliwość wzięcia udziału w projekcie tym uczniom, którzy nie mają zdolności muzyczno-językowych, ale potrafią oddać sens i znaczenie prezentowanej piosenki za pomocą obrazu.

Konkurs jest również ogromnym przedsięwzięciem społecznym, w realizację którego zaangażowanych jest wiele instytucji i osób prywatnych. Współorganizatorami konkursu są Gimnazjum nr 32 z Zespołu Szkół nr 112 w Warszawie oraz Polsko-Niemiecka Szkoła Spotkań i Dialogu im. Willy'ego Brandta w Warszawie, które wraz z członkami stowarzyszenia przygotowują przesłuchania konkursowe oraz koncert galowy. Z roku na rok powiększa się liczba instytucji i firm związanych z dzielnicą Praga Północ, które w różny sposób wspierają projekt. Wyższa Szkoła Menadżerska oraz Fabryka Trzciny używają swoje sale na czas przesłuchań i finałowy koncert. Proboszcz Bazyliki NSJ, udostępnił kościół na koncert galowy. Dom Kultury „Praga” zapewnia obsługę akustyczną konkursu a pracownicy tej instytucji zasiadają w jury konkursowym. Galeria Sztuki Elżbiety Zawadzkiej zaprojektowała i wykonuje statuetki dla zdobywców głównej nagrody. Od początku istnienia projektu dyrektor Warszawskiego Ogrodu Zoologicznego nagradza biletami wstępu wykonawców najpiękniej śpiewających piosenkę o zwierzętach, podobnie czyni Teatr Rampa, a Cukiernia Strzałkowski piecze specjalny tort DACHL-L na bankiet po koncercie galowym. Lista osób i instytucji zaangażowanych w projekt pokazuje, że konkurs jest nie tylko przedsięwzięciem stowarzyszenia, ale również środowiska lokalnego warszawskiej Pragi.

Bajkowa podróż

Projekt *Bajka „Niezwykła moc”* to efekt współpracy pomiędzy Suwałkami a położonym w północnej Francji miastem Grande-Synthe. Celem projektu było opracowanie, w języku polskim i francuskim, bajek, których akcje rozgrywają się w obu zaprzyjaźnionych miastach. Propozycja projektu została zgłoszona przez merostwo w Grande-Synthe.

TYTUŁ PROJEKTU

Bajka *Niezwykła moc*

INSTYTUCJA

Zespół Szkół nr 4, Gimnazjum nr 2 w Suwałkach

KOORDYNATOR

Danuta Pomian

JĘZYK PROJEKTU

polski, francuski

POZIOM EDUKACJI

szkoła podstawowa, gimnazjum

Projekt zakładał wyjazd do Francji, który pozwoliłby uczniom pogłębić kontakty z francuskimi rówieśnikami i wzbogacić wiedzę na temat kultury i języków obu krajów. Współpraca młodzieży miała być bodźcem do wzajemnego poznawania miast partnerskich, miała też motywować polskich uczniów do nauki języka francuskiego, a Francuzów, szczególnie tych o polskich korzeniach, których w północnych regionach Francji jest wielu, do nauki języka polskiego i zainteresowania się kulturą polską.

Uczniowie wspólnie napisali tekst bajki na zajęciach pozalekcyjnych, wykonali do niej ilustracje, a następnie na jej podstawie przygotowali przedstawienie. W bajce spotykamy następujące postacie z Polski i z Francji: dwóch narratorów (polski i mówiący po francusku) Kaśka, Stefek – uczniowie, Porthos – muszkieter, Czarnoksiężnik, dwóch przechodniów z miasteczka Grande-Synthe, starsza pani w okularach i kelnerka. Cała historia osnuta jest wokół wątku podróży w czasie, podczas licznych przygód bohaterowie poznają kulturę i historię Francji. Poniżej fragment bajki, z całym materiałem można zapoznać się w wersji elektronicznej na stronie konkursu ELL.

Bajka zatytułowana *Pouvoir insolite* (Niezwykła moc) zaczynała się dosyć zwyczajnie:

Pewnego słonecznego dnia na lekcji języka francuskiego nauczyciel zaproponował obejrzenie filmu „Trzej Muszkieterowie”. Wszyscy byli uradowani. Gdy jednak klasa dowiedziała się, że film będzie w wersji francuskiej, jej entuzjazm osłabł, szczególnie

u Kaśki i Stefka, którzy nie lubili poświęcać za dużo czasu na naukę, zwłaszcza języka francuskiego. Wszyscy usiedli wygodnie, nauczyciel włączył projektor, tablicę multimedialną i rozpoczęło się oglądanie. Większość uczniów była nieco znudzona, oprócz, o dziwo!, Kaśki i Stefka. Nie mogli oderwać oczu od ekranu, chociaż mało rozumieli. Nagle poczuli dreszcze i ogarniające ich ciepło. Zauważyli, że już nie siedzą na krzesłach, tylko na koniach! Zaczęły one galopować przed siebie i para nagle znalazła się w XVII-wiecznym Paryżu. Z oddali słychać było tupot koni...

...i rozpoczęła się prawdziwa przygoda, chociaż na początku dwoje bohaterów było bardziej przerażonych niż zachwyconych.

Kaśka: Ratunku ! Czy mnie ktoś słyszy?

Stefek: Jestem głodny! Jeść!

Kaśka: Co za obrzydlistwo łązi po mnie, brr... żaby!

Stefek: Oj! Po mnie też, be...to ślimaki!

W drzwiach ukazuje się Porthos

Kaśka: Drogi Porthosie, pomożesz nam? Znaleźliśmy się tutaj w niewyjaśnionych okolicznościach, chcemy wrócić do Polski.

Porthos: Niech pomyślę, może was wypuszczę, ale jest jeden warunek. Musicie podać co najmniej trzy nazwy francuskich potraw.

Kaśka: *Crème brûlée, crêpes, tarte aux pommes.*

Porthos: Brawo! Ale to nie wszystko. Będziecie musieli iść wzdłuż Sekwany, aż dotrzecie do katedry Notre-Dame, tam znajdziecie dalsze wskazówki.

Mówić gestami

Projekt ma na celu promowanie języka migowego oraz kultury Głuchych. W ramach działań projektowych przygotowywane zostały filmy edukacyjne, pomagające osobom słyszącym uczyć się Polskiego Języka Migowego (PJM). Ideą autorów było umożliwienie bezpłatnego dostępu do nauki tego języka jak największej liczbie osób.

TYTUŁ PROJEKTU

Let's sign

INSTYTUCJA

Instytut Głuchoniemych im. Jakuba Falkowskiego w Warszawie

KOORDYNATOR

Bartosz Wilimborek

JĘZYK PROJEKTU

polski język migowy

POZIOM EDUKACJI

**przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalne,
szkoła wyższa, edukacja dorosłych**

Filmy są jedynym pełnym środkiem do przedstawiania znaków migowych. Tworzone są według pomysłów autorów, ale również na prośbę użytkowników serwisu. W projekcie wzięli udział uczniowie z Instytutu Głuchoniemych. Ich zadaniem było nagranie filmu, a następnie przetłumaczenie go na język polski i angielski (oba języki są językami obcymi dla uczestników) oraz dodanie napisów do filmu. Zrealizowany materiał został zamieszczony na profilu na Facebooku: <https://www.facebook.com/Letssignpjm>. W ramach projektu powstało około 300 filmów. Część z nich dostępna jest na platformie YouTube. Pozostałe filmy są na bieżąco montowane i poddawane korekcie nauczycieli języka migowego. Oprócz przestrzeni internetowej, w której można oglądać filmy, są one także dostępne w środkach komunikacji miejskiej w Warszawie.

Dzięki zainteresowaniu stroną internetową osób spoza Polski, uczniowie nabrali dużej motywacji do uczenia się języka angielskiego. Nauczyli się także pracować wykorzystując programy do edycji filmów i tworzenia napisów, nabyli umiejętności potrzebnych przy produkcji filmów (np. ustawienie światła). Projekt rozwijał w uczniach przekonanie, że mogą oni podejmować działania nie tylko we własnym środowisku, ale również współpracując z osobami słyszącymi.

Projekt ma charakter ciągły. Nowe filmy dodawane są codziennie. Uczniowie systematycznie spotykają się w weekendy i nagrywają kolejny

materiał. Rozszerzenie projektu zależy od inwencji uczniów, działania młodzieży udowodniły, że mogą oni z powodzeniem pracować samodzielnie. Uczniowie planują zorganizowanie lekcji PJM dla swoich słyszących kolegów w formie regularnych zajęć. Pod koniec roku szkolnego 2014/2015 zorganizowano warsztaty dla uczniów na temat prowadzenia lekcji PJM, podczas których doświadczeni lektorzy szkolili uczniów jak prowadzić takie zajęcia. Warsztaty miały na celu przygotowanie młodzieży do planowania zajęć oraz tworzenia swojego programu nauczania. Uczniowie chcieliby również zorganizować obóz tandemowy, podczas którego młodzież słysząca oraz niesłysząca wzajemnie uczyliby się języków (Głusi – migowego; słyszący – polskiego).

Instytut Głuchoniemych stara się przygotować uczniów do jak najlepszego startu w życiu po zakończeniu edukacji. Realizacja projektu przekonała uczniów, że mogą oni dokonywać zmian w swoim otoczeniu. Uczniowie mają większą motywację do nauki języków obcych (polskiego oraz angielskiego). Projekt uświadomił także nauczycielom, że same lekcje mogą nie wystarczać, aby uczniowie nauczyli się języków obcych. Powinno się im wskazywać konkretne sposoby wykorzystywania języka oraz zachęcać ich do prób komunikacji (np. w formie tekstu). Projekty edukacyjne, których realizacja opiera się na wewnętrznej motywacji uczniów, a nie poprawianiu ich błędów, sprzyjają spontanicznemu używaniu języka.

Niemieckojęzyczni specjaliści

Projekt UNI-CLILiG został zainicjowany przez Goethe-Institut i przeprowadzony na trzech kierunkach Politechniki Poznańskiej: automatyka i robotyka, logistyka oraz mechatronika. Celem projektu było wyposażenie studentów ww. wydziałów w wiedzę specjalistyczną przy jednoczesnej nauce języka niemieckiego.

TYTUŁ PROJEKTU

UNI-CLILiG

INSTYTUCJA

Politechnika Poznańska, Centrum Języków i Komunikacji

KOORDYNATOR

Ewa Kapałczyńska

JĘZYK PROJEKTU

niemiecki

POZIOM EDUKACJI

szkoła wyższa

Podstawą kształcenia na uczelniach technicznych jest nieustanny kontakt z najnowocześniejszymi technologiami oraz konieczność prezentowania osiągnięć naukowych na forum międzynarodowym. Projekt UNI-CLILiG był odpowiedzią na te potrzeby. Łączył bowiem poznawanie treści specjalistycznych z interesującą formą nauki języka obcego. Służył temu intensywny kontakt z językiem obcym podczas pracy z materiałami źródłowymi (dokumentacja techniczna, artykuły specjalistyczne, filmy instruktażowe). Ponadto w trakcie projektu rozwijano tzw. umiejętności miękkie studentów, tj: umiejętność pracy samodzielnej i zespołowej, zarządzanie czasem, komunikatywność, asertywność, kreatywność, odporność na stres i kompetencje przywódcze.

W trakcie projektu studenci pracowali w trzech grupach. Każda z nich, przy ścisłej współpracy z wykładowcami przedmiotów fachowych, opracowała inny temat według wspólnych wytycznych:

1. Czy łańcuch logistyczny jest gwarancją skutecznej realizacji zlecenia?
2. Analiza inteligentnego budynku ze względu na aspekt ekonomiczny i społeczny.
3. Opracowanie elementów elastycznej linii produkcyjnej.

Grupy podzielone zostały na mniejsze zespoły, wykonywały ustalone zadania, czego efektem były notatki w formie statystyk, mapy myśli, ankiety, pisma handlowe, plakaty. Rezultatem pracy każdej grupy były prezentacje końcowe. Zostały one wygłoszone przez studentów na spotkaniu kończącym projekt, w którym uczestniczyły władze uczelni, przedstawiciele Goethe-Institut i DAAD oraz zaproszeni goście z poznańskich uczelni. Prezentacje studentów przyjęto entuzjastycznie, były one przygotowane niezwykle profesjonalnie i oceniono je bardzo wysoko.

Dzięki uczestnictwu w projekcie studenci efektywnie posługują się językiem akademickim oraz językiem specjalistycznym, właściwym dla danego kierunku, zarówno w ramach sprawności receptywnych, jak i produktywnych. Studenci nabyli również umiejętność efektywnego wygłaszania prezentacji w języku niemieckim na temat techniczny oraz wypowiedzania się na tematy techniczne przy użyciu odpowiedniego słownictwa i struktur gramatycznych. Ponadto potrafią przedstawiać oraz interpretować w języku niemieckim dane przedstawione na diagramie. W ramach nabytych kompetencji społecznych studenci potrafią skutecznie komunikować się w języku niemieckim w środowisku zawodowym oraz w typowych sytuacjach życia codziennego. Zaletą realizacji projektu było doskonałe opanowanie umiejętności pracy z tekstem o tematyce technicznej, w tym również zapoznanie studentów z podstawowymi technikami tłumaczeniowymi.

Angielski na boisku

Projekt został przeznaczony dla uczniów drugiej klasy liceum ogólnokształcącego o profilu piłkarskim. Głównym celem programu jest poprawa umiejętności komunikowania się w języku angielskim. Młodzi ludzie uczęszczający do klas futbolowych wiążą swoją przyszłość z karierą sportową. Praca piłkarza związana jest z licznymi sytuacjami, w których język angielski jest niezbędny. Bariera językowa często stanowi problem, szczególnie na początku kariery. Uczniowie uczęszczający na kurs mają możliwość poprawy umiejętności praktycznego komunikowania się w języku angielskim w typowych sytuacjach z życia sportowca.

TYTUŁ PROJEKTU

Na boisku po angielsku – konwersatoryjny kurs języka angielskiego dla piłkarzy z wykorzystaniem technik autoprezentacji

INSTYTUCJA

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Białymstoku

KOORDYNATOR

Katarzyna Walendziuk

JĘZYK PROJEKTU

polski, angielski

POZIOM EDUKACJI

szkoły ponadgimnazjalne

Bezpośrednim impulsem do powstania projektu była analiza wyników maturalnych, która pokazała, że średni rezultat z egzaminu ustnego był dużo niższy niż z egzaminu pisemnego.

W związku z tym opracowano kurs, którego celem było rozwijanie sprawności mówienia, zapoznanie uczniów z technikami autoprezentacji i próba ich zastosowania w symulowanych sytuacjach dotyczących działalności sportowej oraz rozwijanie zakresu leksykalnego głównie o tematyce sportowej. Techniki i metody realizowania zamierzonych zadań mają także za zadanie rozwijanie pewności siebie oraz podniesienie poziomu samooceny młodych ludzi.

Program realizowany był w wymiarze jednej godziny lekcyjnej tygodniowo w ciągu całego roku szkolnego. Projekt nie wymagał dodatkowego finansowania, ponieważ zajęcia odbywały się w ramach zajęć lekcyjnych. W spotkaniach uczestniczyła 14-osobowa grupa uczniów. Ich zadaniem było przygotowanie krótkich prezentacji na swój temat, które zarejestrowano kamerą. Nagrania wspólnie przeanalizowano i oceniono, biorąc pod uwagę treść wystąpień, ich poprawność językową i sposób zachowania się przed kamerą (wcześniej omówione zostały podstawowe techniki autoprezentacji). W planach jest projektowanie działań

charytatywnych oraz wywiady z uczniami na temat rozegranych przez nich meczów.

Uczniowie stworzyli także ćwiczenia z zakresu techniki i taktyki piłkarskiej w języku angielskim. W tym celu oglądali filmy szkoleniowe, prezentujące przykładowe ćwiczenia treningowe, sporządzili glosariusz ze słowami i wyrażeniami, które następnie wykorzystali tworząc swoje ćwiczenia. Powstały odpowiednie rysunki i opisy. Następnie ćwiczenia te przeprowadzili ze swoimi kolegami na sali gimnastycznej. Wszystkie polecenia i interakcje odbywały się w języku angielskim.

Nowatorskim elementem projektu jest również sposób oceniania podczas zajęć. Stosowane są różnorodne formy ewaluacji: samoocena, ocenianie rówieśnicze, ocenianie nauczyciela przez uczniów. Daje to uczniom większą swobodę wypowiedzania się, a brak tradycyjnych ocen liczbowych niweluje stres związany z tą sytuacją.

Dzięki udziałowi w projekcie uczniowie zaczęli płynniej wypowiadać się podczas lekcji, nie tylko na tematy sportowe. Nauczycielka zaobserwowała także większą pewność uczniów w sytuacjach szkolnych. Przełamanie lęku przed komunikowaniem się w języku angielskim widać także w ich relacjach z wyjazdów zagranicznych na turnieje międzynarodowe.

Nieobcy język polski

Założenia projektu zostały opracowane wspólnie przez pracowników naukowych Instytutu Polonistyki Stosowanej UW oraz zespół metodyków i dydaktyków języka polskiego jako obcego Fundacji Nauki Języków Obcych *Linguae Mundi*. Projekt powstał w wyniku doświadczeń pracy z imigrantami i w odpowiedzi na potrzeby edukacyjne w dziedzinie języka polskiego jako obcego dzieci cudzoziemskich w wieku przedszkolnym oraz ich rodziców.

TYTUŁ PROJEKTU

Mama, tata i ja. Edukacja językowo-kulturowa imigrantów: przedszkolaków i ich rodziców wyrównaniem szans edukacyjnych i wsparciem w procesie integracji

INSTYTUCJA

Fundacja Nauki Języków Obcych Linguae Mundi

KOORDYNATOR

Urszula Sajkowska

JĘZYK PROJEKTU

polski jako obcy

POZIOM EDUKACJI

przedszkole, edukacja dorosłych

Działania projektowe zmierzają do wsparcia procesów integracji społecznej migrantów oraz promocji języka polskiego jako obcego/drugiego poprzez edukację językową dzieci cudzoziemskich oraz ich rodziców. Poprzez naukę języka oraz rozwój kompetencji kulturowych i społecznych rodzin cudzoziemskich, a także przygotowanie merytoryczne społeczeństwa przyjmującego, stwarza się środowisko sprzyjające procesom akulturacji i integracji społecznej, przeciwdziałając się marginalizacji społecznej migrantów, zwiększa się szansę osiągnięcia sukcesu edukacyjnego, a tym samym wyrównuje szanse edukacyjne grupy narażonej na wykluczenie. Ważną rolę w procesie edukacji dzieci odgrywają ich rodzice lub opiekunowie. Dlatego jednym z priorytetów projektu jest rozwój kompetencji językowych i realioznawczych rodziców, opracowanie stosownego programu nauczania i materiałów dydaktycznych.

Działania projektowe ukierunkowane na opanowanie języka polskiego przez członków rodzin cudzoziemskich, obejmując szkolenia językowe migrantów, opracowanie modelowych rozwiązań metodycznych, narzędzi dydaktycznych w postaci podręczników, rozmówek, kart pracy przedszkolaka, stanowią kluczowy elementem w procesie integracji cudzoziemców.

Z kolei równie istotne w procesie akulturacji i integracji migrantów jest przygotowanie społeczeństwa przyjmującego. Z myślą o wsparciu placówek przedszkolnych, przyjmujących

dzieci obcokrajowców projekt zakłada działania na rzecz podniesienia kompetencji zawodowych nauczycieli nauczania przedszkolnego, którzy – jak wskazują badania – nie posiadają dostatecznych kwalifikacji ani narzędzi do pracy z dzieckiem cudzoziemskim, współpracy z rodzicem-migrantem oraz pracy w środowisku międzykulturowym. Stan ten wynika z faktu, że kształcenie cudzoziemców i edukacja międzykulturowa to zagadnienia, które są często pomijane w polskich programach studiów pedagogicznych, a także na rynku pomocy dydaktycznych.

Skierowane do nauczycieli szkolenie metodyczne wyposaży kadry pedagogiczne w niezbędną wiedzę i konieczne umiejętności z zakresu glottodydaktyki, nauczania języka polskiego jako drugiego, edukacji i komunikacji międzykulturowej, wykorzystania form i technik pracy z grupą wielokulturową, a także wykorzystania materiałów edukacyjnych opracowanych w ramach projektu. Kształcone w trakcie szkolenia kompetencje promują podejście międzykulturowe w nauczaniu i uczeniu się, ideę wielojęzyczności, dialog kultur, stwarzając środowisko interakcji społecznych, a tym samym przeciwdziałając izolacji społecznej migrantów.

Przygotowane w ramach projektu narzędzia mogą być wykorzystywane przez placówki oświatowe, które przyjmują dzieci cudzoziemskie, a także przez instytucje organizujące szkolenia dla dorosłych cudzoziemców, glottodydaktyków i środowiska pedagogów pracujących z dziećmi cudzoziemskimi.

Ojczyzna- -polszczyzna

Projekt powstał z inicjatywy rodziców dzieci uczęszczających do IV klasy (ostatni klasa szkoły podstawowej w niemieckim systemie edukacyjnym) sobotniej szkoły polskiej we Frankfurcie. Przejście uczniów w niemieckim systemie edukacyjnym, w wieku 10 lat, ze szkoły podstawowej do szkoły średniej jest momentem krytycznym w procesie ich kształcenia. Dotyczy to również nauki języka polskiego jako obcego i bardzo często skutkuje zaprzestaniem uczenia się tego języka. Dzieci z językiem polskim, jako drugim, najczęściej urodzone już w Niemczech, nie zawsze identyfikują się z formą zajęć, proponowaną przez szkołę ministerialną. Polski stanowi dla nich w zasadzie język obcy lub też język kraju pochodzenia rodziców.

TYTUŁ PROJEKTU

Każdy może zostać omnibusem. Warsztaty dla uczniów polskojęzycznych (10+)

INSTYTUCJA

Deutsch-polnische Elterninitiative zur Förderung der Zweisprachigkeit e.V.

KOORDYNATORZY

Katarzyna Glowalla, Agnieszka Połomska

JĘZYK PROJEKTU

polski jako język drugi i obcy

POZIOM EDUKACJI

szkoła podstawowa, gimnazjum

Celem projektu było pokazanie uczniom, że język polski to język, w którym mogą się dziać zabawne i interesujące rzeczy i tym samym zmotywowanie ich do kontynuacji uczenia się tego języka.

Warsztaty *Każdy może zostać omnibusem* stanowią atrakcyjny i nowatorski w swojej koncepcji i formule przykład integracji nauczania przedmiotowego i językowego w pracy z trudną grupą wiekową (10+). Ich koncepcja zasadza się na odmiennym podejściu do języka polskiego jako drugiego lub obcego. Polszczyzna nauczana w czasie warsztatów to przede wszystkim nośnik informacji pozajęzykowych – język specjalistyczny rozmaitych dziedzin nauki, techniki i kultury, służący zdobywaniu kompetencji transwersalnych oraz wiedzy ogólnej.

Projekt *Każdy może zostać omnibusem* pomysłany został, jako kontynuacja lekcji dla uczniów klas I-IV oraz poszerzenie oferty nauki języka i kultury dla dzieci powyżej 11. roku życia. Spotkania, co dwa tygodnie, pozwalają uczniom na naukę języka polskiego i nie rezygnowanie z innych zajęć dodatkowych, którymi obciążone są dzieci w wieku szkolnym. Jednocześnie zachowany jest silny element integracyjny, zarówno uczniów jak i ich rodziców, co jest jednym z podstawowych celów statutowych Polsko-Niemieckiej Inicjatywy Rodzicielskiej Wspierania Dwujęzyczności. Integracja rodzin

polskich, polsko-niemieckich i wielojęzycznych jest nie tylko istotną częścią działalności stowarzyszenia, ale motywuje do nauki języka polskiego. Cykliczność spotkań, zaangażowanie rodziców, nauczycielek oraz kilkuletnia znajomość dzieci dają poczucie wspólnoty i tworzą małą społeczność na mapie Frankfurtu. Społeczność, która w nowoczesny sposób promuje naukę języka polskiego i przyczynia się do umocnienia dwukulturowej tożsamości dzieci polsko-niemieckich. W projekcie, oprócz nauki języka polskiego, realizowany jest także materiał wykraczający poza standardowy program nauczania w gimnazjum. Dzięki niemu dzieci rozwijają kompetencje, które mogą wykorzystać w szkole niemieckiej, wzmacniając tym samym poczucie własnej wartości. Przyczynia się także do podniesienia prestiżu języka polskiego jako obcego/drugiego. Dzięki udziałowi w warsztatach młodzie omniбусi nabywają także rzadkich umiejętności translatorskich, poszerzają swoje słownictwo i dowodzą znaczenia edukacji dwujęzycznej. Brak materiałów dydaktycznych do nauki j. polskiego oraz marginalna obecność języka polskiego w szkołach Hesji powodują, iż warsztaty te są znaczącym uzupełnieniem oferty dla dzieci z rodzin wielojęzycznych. Zajęcia w 2014 r. współfinansowane były przez Konsulat Generalny RP w Kolonii i spotkały z dużym zainteresowaniem zarówno dzieci, rodziców jak i władz polskich.

Lato odkrywców

Projekt *Lato odkrywców 2014* skierowany był do obcokrajowców i młodzieży polonijnej w wieku 12-17 lat. Inicjatywa powstała z potrzeby organizacji programu, który motywowałaby zagraniczną młodzież o polskim pochodzeniu do nauki języka i kultury polskiej, oferując kursy, prowadzone z wykorzystaniem nowoczesnych metod nauczania w atrakcyjnej dla młodych ludzi formie. Program łączy w sobie letni wypoczynek z nauką.

TYTUŁ PROJEKTU

Lato odkrywców – odkrywaj w działaniu atrakcyjność języka i kultury polskiej

INSTYTUCJA

Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie Uniwersytetu Jagiellońskiego

KOORDYNATOR

dr hab. Piotr Horbatowski

JĘZYK PROJEKTU

polski jako obcy

POZIOM EDUKACJI

gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalne, szkoła wyższa

Projekt ma na celu wzmocnienie więzi młodzieży polonijnej z Polską, pogłębienia znajomości języka i świadomości różnorodności kulturowej wśród młodzieży o polskich korzeniach.

Zważywszy, że szkoły polonijne nie zawsze są w stanie nadążać za nowymi trendami w edukacji, a dodatkowo duży procent młodzieży polonijnej znajduje się poza obrębem kształcenia szkół polskich, programy takie mogą spełniać bardzo ważną funkcję wzmocnienia więzi młodzieży polonijnej z Polską, pogłębienia ich znajomości języka i świadomości bogactwa kultury naszego kraju. Odmienność projektu polegała na tym, że program realizowany był przez uczelnię wyższą o wielowiekowych tradycjach i najwyższej renomie i łączył w sobie letni wypoczynek z nauką. Innowacyjne metody nauczania, zintegrowany system nauczania połączony z realizacją przez młodzież projektów o charakterze wypoczynkowo-poznawczym miały pokazać, że nauka może i powinna być połączona z pasją odkrywania. Uczenie metodą projektowo-zadaniową pozwoliło pokazać uczestnikom, że nauczanie polskiego ma swój bardzo praktyczny wymiar. Nauka nie jest dla reguł i zasad, ale powinna przynosić bardzo wymierne korzyści. Drugim powodem realizacji projektu jest rosnące zainteresowanie obcokrajowców możliwościami studiowania w Polsce. Nauka języka polskiego (na wszystkich poziomach zaawansowania) realizowana w innowacyjny sposób miała motywować uczących się, pokazywać, że język polski nie jest wcale trudny, lecz ciekawy i można się go nauczyć. Rekrutację uczestników prowadzono w bardzo wielu

krajach, dzięki czemu każdorazowo w programach uczestniczyły osoby z wielu kultur. Dla uczestników stanowiło to dodatkową, bardzo silną motywację do nauki języka, którym mówi się w tak wielu różnych miejscach na świecie, i to nie tylko w środowiskach polonijnych. W trakcie projektu zaprezentowano Uniwersytet Jagielloński, jako miejsce przyjazne obcokrajowcom i zapewniające wysokie standardy edukacyjne.

W ramach projektu zorganizowano obóz, w czasie którego kształcenie kompetencji językowych mogło odbywać się w formie tradycyjnych zajęć, a także gier i zabaw. Nauka języka polskiego realizowana w innowacyjny sposób miała na celu pokazanie, że język polski jest ciekawy i można się go nauczyć, pomimo różnych trudności. W nauczaniu kładziono duży nacisk na współczesne zagadnienia kulturowo-społeczne. Dla obcokrajowców obecne oblicze Polski i zmiany, jakie zaszły w kraju w ostatnim 25-leciu są bardzo ciekawe. Organizatorzy starli się pokazać uczestnikom Polskę jako kraj dynamicznie rozwijający się, w którym żyją ludzie otwarci na standardy europejskie, doceniający własną narodową tożsamość i tradycję.

Efektom projektu był wzrost kompetencji językowej uczestników. Dodatkowo przeprowadzono ankietę wśród uczestników kursu, według której ponad 75 proc. respondentów stwierdziło, że uczestnictwo w obozie zachęciło ich do kolejnych przyjazdów do Polski i poznawania jej języka i kultury, a 22 proc. z nich zadeklarowało chęć kontynuacji nauki w Polsce na szczeblu akademickim. Zaplanowana jest kontynuacja projektu w kolejnych latach.

Koncepcja publikacji

Redakcja „Języków Obcych w Szkole”

Redakcja i korekta tekstów

dr Agnieszka Dryjańska, Anna Grabowska, Małgorzata Janaszek

Projekt graficzny i skład

 RZECZYOBRAZKOWE.PL

Wydawca

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

ul. Mokotowska 43

00-551 Warszawa

email: label@frse.org.pl

tel. 22 46 31 367

Druk

Top Druk sp. z o.o., sp.k.

Copyright by Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2015

ISSN 0446-7965

Publikacja sfinansowana z funduszy Komisji Europejskiej w ramach programu Erasmus+. Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za treść umieszczoną w publikacji.

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

Publikacja dostępna w wersji elektronicznej na stronie:

www.ell.org.pl i **www.jows.pl**

